

Henk

Titel: Henk - het levensverhaal van een pleegkind
Auteur: Henk de Bree
Boekverzorging: Arjen Bakker | De Pinne
ISBN: 9789464850550
Bestel extra exemplaren via www.pinne.nl

Tweede druk © 2023 Henk de Bree

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in
enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke
manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HENK

Het levensverhaal
van een pleegkind

 DE PINNE

Opgedragen aan

Elias
Christiaan
Ria
Dick

Inhoudsopgave

Voorwoord	Gijs Staverman	6
Proloog		8
Hoofdstuk 1:	1968	25
Hoofdstuk 2:	Leven in angst en beven	44
Hoofdstuk 3:	Leven binnen grenzen	63
Hoofdstuk 4:	Volwassen worden	100
Hoofdstuk 5:	Een eigen bedrijf, op naar Engeland	113
Hoofdstuk 6:	De vrouwen in m'n leven	136
Hoofdstuk 7:	Thijs, de ondeugende kater	165
Hoofdstuk 8:	M'n sportieve carrière	172
Hoofdstuk 9:	De toekomst	180

Voorwoord Gijs Staverman

Wanneer je het begrip 'pleegkind' opzoekt dan vind je letterlijk; 'een kind dat wordt opgevoed door ouders wiens kind niet het eigen kind is, maar wel wordt opgevoed als eigen kind.' Kortom: het is een kind. De term 'pleegkind' is meer een administratief begrip.

Waarom ik dat zeg, is omdat ik als pleegvader van twee kinderen weet dat er zoveel lading aan het begrip 'pleegkind' wordt gegeven, terwijl het om gewone kinderen gaat, die op een normale manier de mogelijkheid hebben om op te groeien, in een veilige omgeving. Geef je een kind liefde, dan krijg je het ook terug.

Henk is zo'n kind.

Als je begint met het lezen van zijn levensverhaal, dan denk je dat het nooit meer goed komt. Maar dat blijkt toch reuze mee te vallen. Opgroeien als kind in een onveilige situatie is dramatisch, maar je kunt ook een eigen weg vinden en proberen om niet iedereen de schuld ergens van te geven. Het is immers jouw toekomst, niet de toekomst van die dronken moeder of stomme vader.

Henk ging naar diverse pleeggezinnen met allemaal een ander verhaal. Hij speelde lekker buiten en met vriendjes, hij was lui op z'n tijd maar ook baldadig, en hij begreep dat hij niet per se een crimineel of drugsverslaafde hoefde te worden, alleen omdat men een vooroordeel zou kunnen hebben over 'pleegkinderen'.

Doormiddel van diverse anekdotes en bijzondere verhalen neemt Henk je mee op zijn zoektocht naar volwassenheid. Hij ontdekt de meisjes, observeert zijn naakte buurvrouw met een telescoop, maar vertelt ook liefdevol over zijn betekenisvolle (en ook minder betekenisvolle) relaties. Hij vertelt waarom astronomie en ruimtevaart voor hem zo belangrijk zijn geworden.

Hij vertelt over zijn passie voor auto's en over hoe hij door een toevalligheid zelfs zijn eigen bedrijf daarin begon. Af en toe speelt hij de pleegkindkaart: 'ik ben zo zielig, want ik ben een pleegkind.' Hij wordt ook officier in het leger en heeft een speciale band met zijn kat Thijs.

Daarnaast is muziek een belangrijke ontdekking in zijn leven. Het nummer Here I go again van Whitesnake begint nogal dramatisch met:

*I don't know where I'm going
but I sure know where I've been
hanging on the promises in songs of yesterday
An' I've made up my mind, I ain't waisting no more time
Here I go again on my own*

Het is een van de belangrijkste nummers in het leven van Henk. De soundtrack van zijn leven wordt ook besproken en hij vertelt van welke nummers hij nog steeds een brok in zijn keel krijgt.

Als je dan denkt dat het daarbij blijft? Nee hoor: hij speelt ook nog saxofoon en hij schrijft gedichten.

Het boek leest als een fictief verhaal, maar is allemaal werkelijk gebeurd. Niet alleen voor mij, als pleegouder, maar voor iedereen is dit een hoopgevend en mooi verhaal van een gelukkig (pleeg)kind dat goed terecht is gekomen.

Gijs Staverman (1966) is presentator op NPO Radio 2, pleegouder en ambassadeur van Pleegzorg Nederland

Proloog

Het begon goed: ik kon de woeste boer met z'n hooivork racend op m'n fiets makkelijk voorblijven totdat ik - tot mijn grote schrik - net na de bocht tot de ontdekking kwam dat de doorgang werd belemmerd door een pas geplaatst hek, op het erf van de boer wel te verstaan. In een flits remde ik zo hard als ik kon, gooide m'n fiets over het hek, sprong eroverheen en kon nog net op m'n fiets weg spurten, voor hij me te pakken zou krijgen. De boer was het blijkbaar zat dat we zijn erf gebruikten als snellere route naar de voetbalvereniging. Vanaf nu waren we definitief gedwongen om de langere weg te nemen.

Door deze actie bleek m'n spiksplinternieuwe trainingsbroek gescheurd en m'n fiets had een slag in de velg door de hardhandige landing. Ook ikzelf was niet ongeschonden uit de strijd gekomen met een kapotte knie, een aantal schaafwonden en een flink aantal blauwe plekken op m'n benen en armen. Maar de ellende was nog niet voorbij, want ik moest dit nog thuis uitleggen, voor de zoveelste keer... En zoals gebruikelijk eindigde ook dit verhaal in vroeg naar bed moeten inclusief een paar rode billen. Ik was nog niet zo lang bij het laatste pleeggezin maar mijn levenswijze als pleegkind was toen al duidelijk: achterna worden gezeten door het verleden, bijna ingehaald worden door de werkelijkheid en het heden, hard vallen maar toch weer opstaan, om de volgende uitdagingen met frisse tegenzin tegemoet te gaan. Dit bleek een blauwdruk voor m'n leven te worden.

1 De basisgevoelens van een pleegkind

Anders dan de meeste kinderen ontdekte ik tot en met mijn achttiende levensjaar Nederland vanuit het perspectief van een pleegkind. Dit betekende geen vaste woon- of verblijfplaats en dus een gebrek aan vastigheid, geen of minder mogelijkheden om je emotioneel te kunnen binden, snakken naar geborgenheid, geen vaste vriendenkring (althans niet voor langere tijd) en al helemaal geen zeggenschap in hoe en waar je geplaatst werd. Het werd allemaal voor je bepaald en voor je gevoel werd je van de ene veilige plaats naar de andere gesleept, zonder je ergens echt aan te kunnen hechten. Een verre van stabiele situatie voor een jong kind in de bloei van zijn leven.

Ik vind het tot op de dag van vandaag erg moeilijk om me ergens te hechten of me aan iemand te binden.

Zelfs aan onze prachtige woonboerderij waar we inmiddels al bijna vijf jaar gelukkig wonen moet ik nog steeds wennen. Het idee om vaste grond onder de voeten te hebben wil maar niet tot me doordringen, hoe vaak ik ook tegen mezelf zeg dat dit huis toch echt van onszelf is en dat ik dus ook volledig zelf bepaal of ik er wel of niet wil blijven wonen. Zo moeilijk kan het zijn als je dit als kind is afgenomen. Het zit niet in je systeem. Ook het dichtslaan van deuren zonder achterom te kijken en het diep wegstoppen in een ladekast van de bijkomende emotie was een veel voorkomende manier om dit te verwerken. Niet altijd leuk, maar vaak wel noodzakelijk als je verder wilt komen in het leven en je eigen weg wilt blijven bepalen. Pas als je achttien wordt kun je je eerste echte eigen stappen zetten. En dus, zodra ik de kans kreeg om op eigen benen te kunnen staan, verliet ik het laatste pleeggezin op zoek naar een eigen plekje. Zekerheid door onzekerheid zal ik maar zeggen. Maar die aantlokkende vrijheid en je eigen weg kunnen bepalen is een kans die je gelijk met beide handen grijpt, zo ook ik. Vrijheid en kansen creëren, het geeft veel geluk maar ook ongeluk, hoge bergen en diepe dalen, gevoelens waarvan je niet wist dat ze bestonden, eenzaamheid, zelfstandigheid en alle emoties die je maar kunt bedenken. Deze vaak intense emoties kunnen elkaar versterken of elimineren, vergelijkbaar met het golfpatroon dat ontstaat als je meerdere stenen in het water gooit.

Ben je zelf een pleegkind, dan weet je helemaal wat ik bedoel. Zo niet, doe je ogen eens dicht en probeer je het volgende in te beelden: niet van natuurlijke oorsprong (dat voel je aan alles), niet op je pleegmoeder, -vader, -broer en/of -zus lijkend en dus een vreemde eend in de bijt. Op school merken ze het verschil gelijk en hoor je er ook net niet helemaal bij, althans, dat beeld je jezelf in, omdat je hier erg gevoelig voor bent. In mijn geval speelde ook zwaar mee dat ik niet eens wist wie mijn natuurlijke vader was.

Overigens heb ik gevoelsmatig inmiddels zelfs twee vaders: Christiaan (m'n eerste stiefvader) en Elias (m'n laatste pleeg- en uiteindelijke vader). Beiden hebben met succes de rol van vader op zich genomen, terwijl ik hun eigen zoon niet eens was.

Een aantal jaren geleden kreeg ik de drang om m'n verhaal op papier te zetten. Aan de ene kant om het van me af te schrijven, aan de andere kant om het te delen - en iedereen mee te laten voelen - hoe het is om een pleegkind te zijn. Bij het van je af te schrijven komt natuurlijk veel naar boven, zowel positief als negatief. De negatieve emoties en gebeurtenissen waren vaak diep weggestopt de grote kast met opvallend veel bergruimte.

Sommige gebeurtenissen staan me nog helder voor ogen en voelen aan als de dag van gisteren. Voor andere gebeurtenissen moet ik erg diep graven om ze enigszins duidelijk te kunnen beschrijven. De gevoelens tijdens het oprakelen van wat zich vroeger heeft afgespeeld variëren van leuk tot minder leuk en zelfs verre van leuk. 'Minder leuk' betekent dan ook dat ik het blijkbaar niet verwerkt heb. Veel raakt me nog steeds. Misschien is het goed om mezelf hiermee te confronteren, het te relativieren en het een plaats te geven in die grote kast. 'Verre van leuk' houdt in dat ik deze gevoelens nooit meer kwijtraakt en ze meeneem in m'n urn.

Met mijn levensverhaal laat ik hopelijk zien dat je ook kunt slagen als pleegkind. Dat het weliswaar met veel vallen en opstaan gaat, maar dat je toch goed terecht kunt komen. Ik ben inmiddels de vijftig gepasseerd, ik doe wat ik leuk vind, verdien aardig en kan gaan en staan waar ik wil. Heerlijk die zelf afgedwongen vrijheid, uiteraard met een beetje hulp en daar. Ook ben ik van loondienst naar een eigen bedrijf overgestapt en alweer twee jaar weer helemaal zelfstandig (ondernemer). Dit laatste is handig als je een boek wilt schrijven, je kunt immers makkelijker je eigen momenten uitkiezen om te schrijven. Mits je de benodigde inspiratie hebt. Deze heeft namelijk - net zoals ikzelf - een compleet eigen wil, die moeilijk te sturen is. Soms schrijf je een hele pagina in een uur tijd maar het kan ook een hele week duren voordat je een enkele alinea af hebt, die achteraf niet eens goed genoeg is. Schrijven is een geduldig maar pittig vak. Ik ben dan ook erg jaloers op schrijvers die het ene boek na het andere schrijven, ogenschijnlijk vanuit de losse pols. En dan ook nog eens verhalen die ze van A tot en met Z moeten verzinnen! Denk hierbij aan fantasy en science fiction, of bijvoorbeeld romantiek gedompeld in een stukje erotiek. Knap hoe ze dit voor elkaar krijgen en continu de inspiratie blijven vinden.

2 Karaktereigenschappen

Alvast enkele (karakter)eigenschappen van mezelf: ik ben erg direct (soms tot ongenoegen van m'n omgeving), eigenwijs, ondernemend, rusteloos, raak snel verveeld, wil veel te veel doen in te weinig tijd en hou ervan om van het ene idee in het andere te springen. Ik heb vooral interesse in echte/bijzondere mensen, maar absoluut geen interesse in ónechte. Ik kan ontploffen om simpele dingen, ben vrij galant, boos (zeer kortdurend), emotioneel en hard, maar heb ook een zijdezacht karakter. Verder zeker, onzeker, attent en bezorgd, kortom: het is een pakketje van alles bij elkaar, in wisselende samenstelling.

Verder kan ik af en toe erg lief zijn, tenminste, dat schijnt, ik heb het net even aan m'n vriendin gevraagd voor de zekerheid. En oh ja, doorzettingsvermogen: bij tegenwind ga ik bijvoorbeeld juist harder fietsen of hardlopen, omdat ik het gevoel krijg uitgedaagd te worden. En ook geestelijk ga ik meestal door totdat ik mijn doel heb bereikt, op m'n werk, tijdens het sporten, tijdens het klussen en bijvoorbeeld bij het schilderen van m'n huis, vaak van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Ik ben in de basis vrij lui, maar als ik eenmaal op gang ben, dan ben ik vaak ook niet meer te stoppen en ga ik door tot het gaatje. De hierboven genoemde kortdurende boosheid is overigens bijna altijd op mezelf gericht, als ik (weer) iets fout doe of verpruts. Ik ben naar mezelf dan ook niet echt vergevingsgezind. Ook zit er geen filter tussen wat ik denk en wat ik zeg. Ik lieg daarom (bijna) nooit, een van m'n levensmotto's is: 'Zeggen wat je denkt en niet blijven denken wat je zou willen zeggen.'

Bijna staat tussen haakjes, omdat er hier en daar natuurlijk wel een klein leugentje om bestwil is. Dat heeft natuurlijk vaak met m'n vrouwelijke wederheft te maken. Als het haar van je vriendin of vrouw vandaag wat minder zit dan ze graag zou willen, of als haar kookkunsten toevallig vandaag niet van dezelfde kwaliteit zijn als gisteren, dan kun je maar beter je mond houden. En al helemaal als het op haar gewicht aankomt. Maar dit geldt natuurlijk voor alle vrouwen.

Vrouwen zijn dan ook per definitie slank, behalve als ze zichzelf te dik vinden, een heikel punt waar je als man zeer voorzichtig mee om moet gaan. En wat betreft de kookkunsten van de vrouw, daar wil ik natuurlijk niet mee zeggen dat m'n vriendin altijd kookt. Ik warm zelf ook wel eens wat op, door gebrek aan inspiratie in de keuken. Koken is nooit mijn hobby geweest en zal dat ook nooit worden.

3 Stront eigenwijs

Een prachtig voorbeeld van de combinatie (stront)eigenwijsheid, lef, (on)zekerheid en emotie is een moment dat ik en m'n (laatste) pleegouders nooit zullen vergeten. Ik was elf jaar, zat sinds enkele weken op saxofoonles en kon inmiddels 'Au clair de la lune' spelen, een Frans liedje voor de beginnende muzikant. Sterker nog: het allereerste liedje dat je als muzikant leert spelen, omdat het zo eenvoudig is.

Ik kende dus alleen dit basis-der-basisliedjes en het ontbrak me aan de noodzakelijke ervaring, maar ik bedacht dat ik best het kerstliedje 'Komt allen tezamen' kon gaan spelen voor een volle kerkzaal, tijdens de kerstviering die enkele weken later zou

plaatsvinden. Zowel de muzikleraar als mijn ouders raadden me dit logischerwijs ten strengste af, m'n ouders vooral omdat ze nog niet helemaal overtuigd waren van het tot dan toe bereikte niveau. Het klonk inderdaad niet helemaal zuiver, zelfs een beetje vals hier en daar. Maar ondanks alle tegenwerpingen besloot ik bewust tegen de stroom in te zwemmen. Ik had m'n zinnen erop gezet en moest en zou voor die volle kerk gaan spelen, ondanks het gebrek aan ervaring. Waarom? Dat vraag ik mezelf tot op de dag van vandaag af, ook ik heb immers een beetje plankenkoorts. Maar blijkbaar toen nog niet voldoende om mezelf te

beschermen tegen... mezelf. Toen het zover was zat de kerk volgepakt met honderden mensen. M'n pleegouders zaten op de voorste rij, met geknepen billen en verscholen achter hun kerstprogramma in verband met de zenuwen.

Op ongeveer de helft van de kerstdienst was het moment daar: doodse stilte en daar ging kleine ik van start. De saxofoon was namelijk bijna net zo lang als ikzelf.

Tot de helft van het liedje ging alles verbazingwekkend goed. Maar plotseling klonk er een luide valse piep, gevolgd door doodse stilte in de grote kerkzaal. De laatste tonen galmden nog lang na. M'n ouders zaten inmiddels van de schrik onder de kerkbank verscholen en ik zat verbaasd om me heen te kijken wat er gebeurd was.

Plotseling realiseerde ik me dat ik degene was die deze plotselinge stilte had veroorzaakt. Ik keek vervolgens verbaasd naar m'n saxofoon alsof het daaraan mankeerde, maar pakte - na mezelf even tot de orde te hebben geroepen - de draad weer op en speelde het liedje probleemloos uit alsof er niets gebeurd was. Oef, ik had het toch nog tot een goed einde gebracht. Daarna kwamen pas het besef, de schrik en de ontlading. Maar ook de boosheid naar mezelf toe, dat ik het verprutst had.

Toen ik klaar was haalden m'n ouders opgelucht adem. Ze kwamen onder de kerkbank vandaan en waren ondanks alles toch trots op me. Ook het luide applaus loog er niet om, dit maakte de verbazing voor mezelf nog groter. Veel later drong het tot me door: het feit dat ik de draad weer oppakte en het liedje probleemloos uitspeelde getuigde van lef en doorzettingsvermogen. Het was een ideaal leermoment in alle opzichten, maar vooral op emotioneel gebied. Alles bij elkaar een geweldige levensles waar ik nog vaak aan terugdenk. Als ik m'n ogen dicht doe zie ik het hele tafereel zo weer voor m'n neus gebeuren.

4 Tussen haaien zwemmen en blijven lachen

Terugkomend op het ontbreken van een filter tussen denken en zeggen: dit is vrij - ik mag wel zeggen érg - lastig in een maatschappij waarin de meeste mensen gewend zijn om alleen gewenste antwoorden te geven (en dus te liegen). Dit zie je vaak terug in de grotere internationale bedrijven, waar carrière maken (vaak over de ruggen van anderen) belangrijker is dan gewoon open en eerlijk te zijn. Echt, en dan bedoel ik ook écht de waarheid spreken, fouten proactief aangeven en berusten in het feit dat sommige collega's nu eenmaal beter zijn in bepaalde opzichten is vaak een zeldzaamheid, of een luxe die zich alleen de eigenaren of topmanagers zich kunnen permitteren. Ook ik heb dit (natuurlijk) allemaal meegemaakt.

Ik pas dan ook over het algemeen alleen bij kleine bedrijven met korte lijnen zonder (veel) hiërarchie, of bij een zelfstandige afdeling zonder al teveel - of liever geen - bemoeienis van bovenaf. Simpelweg (en meestal ongewenst) de waarheid zeggen brengt je vaak op korte termijn niet verder. Ik lag dan ook regelmatig in de clinch met de ene helft van het bedrijf, terwijl de andere helft mijn eerlijkheid juist erg kon waarderen. Bij welke helft je hoorde was natuurlijk een beetje afhankelijk van welke positie je innam en of ik wel of geen bedreiging vormde voor de betreffende persoon en vooral voor zijn of haar functie.

Ik stak ook nog eens vaak boven het maaiveld uit, wat meestal niet gewaardeerd werd behalve bij reorganisaties. Dan wordt er meestal naar collega's gekeken die wat minder meeveren dan de rest. Voor de duidelijkheid: ik dacht goed na over wat ik zei, ik gaf geen commentaar om het commentaar geven en bedacht altijd een weloverwogen oplossing als ik het er ergens niet mee eens was. Kon ik geen oplossing bedenken dan hield ik gewoon m'n mond dicht. Maar wat ik zei sneed dus meestal hout. Helaas werd dit vaak minder gewaardeerd door

het management. Dit gaf me altijd het gevoel dat ik tegen de stroom in zwom, soms zelfs tussen haaien. Ik bleef echter altijd lachen, vooral omdat ik het oprecht bedoelde, vanuit een hart dat op de juiste plaats zat.

5 Voorbeelden van hoe het niet moet

Naar mijn ervaring is bij reorganisaties de buitendienst meestal de klos, met als voornaamste reden dat die mensen nu eenmaal minder vaak bij het koffiezetapparaat op kantoor staan, daar waar de interne vriendschappen worden beklonken. Een mooi voorbeeld is een groot internationaal bedrijf waar ik zes jaren lang heb gewerkt, waarvan het grootste gedeelte met erg veel plezier. Dit laatste kwam voornamelijk door een geweldige leidinggevende die je volledig intrinsiek wist te motiveren zonder je daadwerkelijk aan te sturen (ja ja, dit kan echt). We begonnen als een kleine zelfstandige afdeling die gelukkig weinig te maken had met de wat meer carrièrerichte managers. Die waren dagelijks meer bezig met hun eigen toekomst en het elkaar vliegen afvangen. Kleine foutjes werden maar al te graag uitvergroot en voordat je het wist stond je aan de publieke schandpaal.

Gelukkig hadden we hier dus weinig mee van doen. We gingen min of meer onze eigen gang, tot groot ongenoegen van een aantal collega's van andere afdelingen, die onze verworven vrijheid met lede ogen aanzagen. Een vergadering duurde bij ons niet langer dan nodig was en meestal waren we dus rond een uur of drie 's middags klaar. Dit terwijl onze collega's van het andere buitendienstteam meestal tot aan het begin van de avond bezig waren. Met wát eigenlijk? Ik denk gewoon met bezig zijn om het bezig zijn, maakt niet uit wat. De werksfeer in ons eigen team was dus erg goed, totdat onze 'kapitein' die hiervoor verantwoordelijk was ernstig ziek werd en er uiteindelijk definitief tussenuit viel. Nog geen dag later werden we opgeslokt en vielen we ten prooi aan de hierboven genoemde carrièrejagers, inclusief de bijbehorende sfeer en werkmethodes.

Het was gedaan met de pret, we konden alleen nog overleven door ons aan te passen aan deze vervelende en uiterst demotiverende manier van werken. Een mooi, sprekend voorbeeld was een soort stoplichtsysteem dat door moest gaan voor een beoordelingssysteem. Aan het einde van elke maand werd het openlijk gepresenteerd tijdens de salesmeeting, zodat iedereen kon meegenieten van de individuele resultaten. Als je je persoonlijke doelen had bereikt volgens de betreffende salesmanager, dan kreeg je groen licht, als je er dicht tegenaan

zat oranje en als je je doelen niet had gehaald rood. De manager keek bijvoorbeeld naar de gemiddelde hoeveelheid klanten die je moest hebben gezien/bezocht op een dag, het zogenoemde bezoekgemiddelde. Voor onze buitendienst was dat 5,0. Zat je op 4,8 - om wat voor reden dan ook - dan had je een oranje stoplicht aan je broek. Was het cijfer lager dan 4,5 dan werd het een rood stoplicht. Bij een oranje stoplicht moest je jezelf verantwoorden en gebeurde dit te vaak, dan was ook dat reden voor een rood stoplicht. En dat betekende per definitie een fikse waarschuwing. Gebeurde dit weer te vaak, dan moest je je echt zorgen gaan maken.

Wij hadden als eigen regel binnen ons team altijd 'kwaliteit gaat boven kwantiteit'. Als je de omzetdoelen haalde, of er zelfs dik boven zat met een bezoekgemiddelde van 1,5, dan was onze (inspirerende) leidinggevende zeer tevreden. Wij waren echter zo gemotiveerd dat we er zélf wel voor zorgden dat we geen laag bezoekgemiddelde hadden, puur om hem niet teleur te stellen. Verder hielpen we elkaar in alle opzichten, stonden we voor elkaar klaar daar waar het moest en was de werksfeer bovengemiddeld goed, evenals de omzet. Hierdoor stapte je 's ochtends elke keer weer met veel plezier in je auto en deed je gemotiveerd je werk, dit naar volle tevredenheid aan beide kanten. Ook mijn eerlijkheid werd zeer gewaardeerd ondanks het feit dat ik niet altijd goed nieuws te melden had. Toen we abrupt ten prooi vielen aan machtswellustige (kantoor-) managers was die geweldige werksfeer al snel ver te zoeken. Ook volgden er meerdere reorganisaties, uitgevoerd door enkele topmanagers binnen die het voor zichzelf uiteraard prima geregeld hadden en tot op de dag van vandaag - zelfs na vier reorganisaties - nog steeds op hun eigen comfortabele pluche stoel zitten. Natúúrlijk was onze afdeling bij de eerste de beste reorganisatie flink de klos. Er bleef al snel niets meer over van het oorspronkelijke team. De een na de ander werd ontslagen of hield de eer aan zichzelf. Ik zag het met lede ogen aan, vooral omdat we zoveel bereikt hadden en dit nu volledig te grabbel werd gegooid.

Een ander prachtig voorbeeld van hoe het absoluut niet moet (en dan hou ik erover op) is de 'je wilt wel maar je kunt het niet'-salesmanager bij het eerste farmaceutische bedrijf waar ik heb gewerkt. Hij bleek de slechtste leidinggevende gedurende mijn gehele carrière te zijn. Zijn verkoopgesprekken waren bedroevend slecht en hij diende absoluut niet als voorbeeld voor ons als team. Hij kwam altijd te laat, reed zijn spiksplinter-nieuwe Volkswagen binnen no time volledig in puin en had z'n hormonen totaal niet onder controle, wat tot meerdere relatieproblemen binnen het bedrijf heeft geleid. Tijdens een

salesmeeting werd zijn laptop gebruikt voor een presentatie, maar daar zat nog een erotische dvd in, die voor het volledige publiek werd vertoond. Dat moet een leerzame vergadering zijn geweest... Ondanks alles werd hem de hand boven het hoofd gehouden, waarom, dat verbaast me tot op de dag van vandaag. Waarschijnlijk omdat ze hem zelf hadden aangenomen, iets anders kan ik niet verzinnen. En daar moesten wij het dan mee doen. Het werd een vervelende tijd vanaf dat moment en het werkplezier was natuurlijk ver te zoeken.

Kortom, een gratis tip van Flip: wil je echt carrière maken binnen een groot (internationaal) bedrijf, zorg dan naast het minimaal redelijk vervullen van je taak voor een pot met witte verf zodat je een wit voetje kunt halen en een pot met stroop om mee te smeren. Veer (vaak) mee daar waar nodig, zwem vooral niet tegen de stroom in en zorg ervoor dat je hoofd te allen tijde beneden het maaiveld blijft, zeker bij reorganisaties. Kies daarnaast als het even kan voor een binnendienstfunctie en meld je veelvuldig op de juiste momenten bij het koffiezetapparaat.

Hou je hier absoluut niet van, net als ik, zorg dán dat je bij een klein (familie)bedrijf gaat werken, of anders bij een zeer zelfstandige kleine afdeling binnen een grotere organisatie. Natuurlijk zijn er uitzonderingen op de regel, er zullen heus wel bedrijven zijn waar het er anders aan toegaat en de werksfeer goed is, maar wees altijd waakzaam, om latere teleurstellingen te voorkomen.

Voor de duidelijkheid: ik heb werkelijk niets tegen een normale manier van carrière maken. Maar wel tegen carrière maken ten koste van alles en over de ruggen van (leuke) collega's die het meer dan gemiddeld verdienen. En ook tegen vriendjespolitiek en al helemaal tegen promoties op basis van gesprekken rondom het koffiezetapparaat.

Het volgende bedrijf waar ik ben gaan werken was een klein familiebedrijf ook weer in de medische sector, waar ik echt met zeer veel plezier gewerkt heb dankzij een eerlijke rechtdoorzee eigenaar die zei wat hij dacht en niet bleef denken wat hij zou willen zeggen. En natuurlijk dankzij Freek, onze inspirerende, relaxte en bovenal eerlijke leidinggevende. Maar ook dit familiebedrijf werd overgenomen en opgeslokt door een groot internationaal bedrijf met meerdere lagen management inclusief carrièrejagers. En dus herhaalde zich (ook weer toevallig na vijf jaren) hetzelfde proces, met alle bijkomende strubbelingen en stress. Toen was voor mij de maat vol en nam ik voor de tweede keer in mijn leven de stap naar zelfstandig ondernemerschap. De eerste keer betrof m'n klassieke-

autobedrijf, waar ik later op terug kom. Ook dit geeft natuurlijk veel stress, maar op een compleet andere manier. Het feit alleen al dat je je eigen baas bent, niet meer afhankelijk bent van onechte mensen en je vrijwel volledig je eigen koers kunt uitstippelen geeft een heerlijk gevoel van vrijheid, dat bijna niet in geld uit te drukken is. Dit heeft natuurlijk veel te maken met hoe ik zelf tegen mensen en situaties aankijk: ik vergelijk elke situatie en de mensen met wie ik (privé of zakelijk) omga met de dynamo van een auto.

6 De menselijke dynamo

De functie van een dynamo is het opladen van de accu. Doet hij het goed dan laadt hij de accu op, is hij kapot of versleten dan zuigt hij de accu leeg, zelfs zo erg dat je auto er uiteindelijk mee stopt. Het toverwoord hierbij is: balans. Je relatie (situatie) of een goede vriend (relatie) zorgt als het goed is voor een redelijke of zelfs optimale balans, oftewel een regelmatig opgeladen accu door een goed functionerende dynamo. Een mooi voorbeeld van dit mechanisme is de relatie met een zeer goede vriend, geboren op Curaçao en wonend in Nederland. Ik kan ongelofelijk met hem lachen, we kunnen werkelijk van alles bespreken, zijn het vaak eens maar ook regelmatig behoorlijk oneens en zijn beiden goudeerlijk. Na een gesprek hang ik vaak tevreden op, met een glimlach op m'n gezicht; de accu is weer volledig opgeladen. Toch hebben we af en toe knallende ruzie aan de telefoon. We gedragen ons hierbij als kleine kinderen, vergeten alle redelijkheid en billijkheid en maken we elkaar voor alles en nog wat uit. (Wat we dan zeggen laat ik graag aan de fantasie van de lezer over.)

Na zo'n gesprek is de accu vrijwel leeg gezogen, maar de dynamo functioneert nog steeds naar behoren. De lege accu en tijdelijk scheve balans hebben dan te maken met negatieve omgevingsfactoren, of bijvoorbeeld chagrijnigheid, die het gesprek negatief hebben beïnvloed. Meestal bellen we elkaar snel weer om het goed te maken en zijn de gesprekken weer als vanouds. De balans is daarna geheel hersteld en de geestelijke accu is weer volledig opgeladen en klaar voor gebruik.

Je eigen relatie is misschien nog wel een veel beter voorbeeld, maar die laten we gezien de complexiteit ervan maar even buiten beschouwing. Deze is immers vele malen ingewikkelder door factoren als liefde, verliefdheid, seks, humor en, last but not least, vriendschap. Probeer dát maar eens goed in balans te brengen: vaak een lastige en bijna onmogelijke opgave.

Het vinden van balans in je werk is navenant lastig vooral omdat je er financieel van afhankelijk bent. De hypotheek moet betaald worden, net als de gas-, water- en lichtrekeningen, de wekelijkse boodschappen, de sportclub en natuurlijk af en toe een bosje bloemen voor je wederhelft. Tel daarbij op je persoonlijke wensen voor de toekomst, je collega's, je klanten, de te halen bonus, de manier van werken en de werktijden en het wordt erg lastig om ook hier een goede balans in te vinden. En vergeet vooral niet het merk en het aanzien van je (lease)auto. Voor de een is die natuurlijk belangrijker dan voor de ander, ik zeg altijd maar: hoe dikker je auto des te kleiner je... Afijn, ik neem aan dat jullie begrijpen wat ik bedoel: compensatiegedrag. Een dikke/dikkere leaseauto betekent tevens een flinke bijtelling op je salaris en dus elke maand een lager bedrag op je loonstrook.

Om uiteraard (weer) eerlijk te zijn: m'n eerste leaseauto was inderdaad vrij dik en duur, maar later wisselde ik dit compensatiegedrag in voor pure logica en werd het een saaie, burgerlijke Skoda met een veel lagere bijtelling. Achteraf gezien had ik dit natuurlijk veel eerder moeten doen. Maar ook dit was een typisch 'beladanootje', een afkorting voor 'Beter Laat Dan Nooit', de naam van onze leerlingenvereniging op de mavo. Ik gebruik hem vaak als ik weer eens lering trek uit een gebeurtenis.

Om nog even terug te komen op de spreekwoordelijke dynamo: de werking ervan wordt op veel manieren beïnvloed en er hoeft niet veel te gebeuren voordat hij defect raakt. En vervolgens zit je met een disbalans die vaak ook je privéleven beïnvloedt. Totdat de accu helemaal is leeggezogen, niet meer wordt opgeladen en je ontslag neemt of krijgt. Ik zou zeggen: blijf dit voor.

Ik ben hier helaas vrij zwart-wit in: als de dynamo te lang slecht functioneert, m'n persoonlijke accu steeds leger raakt en de disbalans blijft, dan ben ik al vrij snel geneigd om de vriendschap of relatie voorgoed te beëindigen. Overigens niet eerder dan dat ik er alles aan heb gedaan om het een kans te geven, zeker bij m'n liefdesrelaties die dan ook nooit kortstondig zijn geweest, maar minimaal anderhalf jaar duurden vanaf m'n zestiende ongeveer.

Maar als de deur eenmaal dicht is, gaat hij bij mij meestal niet meer open. Vooral als iemand iets heeft gedaan wat m'n vertrouwen ernstig heeft beschadigd, zeker op emotioneel gebied. Ik heb dan ook weinig echte vrienden, maar de vrienden die ik heb zijn goed en inmiddels onmisbaar. Dat is zeker belangrijk naarmate je ouder wordt en de jaren gaan tellen.

7 Waarom mijn levensverhaal opschrijven?

Bij persoonlijkheden horen ook bepaalde hobby's en interesses. In mijn geval zijn dat er veel, van astronomie tot en met klassieke (rock)muziek, klassieke sportwagens, gewoon lekker lezen en bijvoorbeeld Formule 1. Daarnaast ben ik in het bezit van enkele brevetten diepzeeduiken (vooral in warm water tijdens vakanties) en ook nog eens van een A-brevet parachutespringen. Als je zelfstandig op 1200 meter hoogte vrijwillig uit een goed werkend vliegtuig springt, ontbreekt het je niet aan lef, dacht ik zo.

Gewoon ergens induiken, zonder er al teveel over na te denken. Je instinct volgen. Het heeft verschillende raakvlakken met ondernemerschap. Ik heb dan ook meerdere bedrijven proberen op te zetten, waarvan recent in ieder geval één succesvol is geworden. En dan is er het feit dat ik nu flink aan het schrijven ben geslagen, een flinke onderneming op zich. Een van de redenen om dit laatste te gaan doen zijn de wedstrijdjes schrijven die ik vroeger met m'n prille liefdes hield. Ik won altijd, vaak in een recordtijd, kortom: ik vond schrijven ontzettend leuk om te doen. En hopelijk wordt het nu een vak, mede dankzij jullie. In ieder geval alvast bedankt voor het kopen van dit boek.

Veel houdt me bezig en blijft me bezighouden, vaak een bijzondere mix van uitersten. Heerlijk, ik voel me er geweldig bij. Vooral schrijven is een heerlijke uitlaatklep. Bezig zijn met (te) veel zaken tegelijk heeft natuurlijk ook een keerzijde: veel halve projecten, een boek waarover je veel te lang doet, veel nieuwe ideeën waar ik enthousiast aan begin maar niet afmaak en vrienden die me niet helemaal - of helemaal niet - kunnen volgen. Zelfs m'n vriendin, die me inmiddels toch aardig goed kent, krabt zich regelmatig verbaasd achter de oren. Ik moet dan ook vaak uitleggen waar ik nú weer mee bezig ben.

Dit lastig kunnen volgen geldt overigens niet alleen voor de buitenwereld; ik sta mezelf ook regelmatig verbaasd in de spiegel aan te kijken. Maar toch vind ik altijd weer m'n weg of een nieuwe route. 'It's a lightning flash that guides a man his way' beschrijft mijn manier van denken denk ik vrij accuraat. Een prachtige uitspraak van Erik Hazelhoff Roelfzema, die hij weer leende van een schrijver uit de negentiende eeuw. Nu rolt ie lekker de eenentwintigste eeuw in - en na mij weer de volgende.

Waar ik me óók heerlijk bij voel: ik begeef me zo min mogelijk op de bekende sociale snelweg waarop maar al teveel mensen gevangen zitten. Vervelend werk zonder uitzicht op beter, de

verslavende werking van social media, schadelijke e-nummers in je voedsel, dierlijke vlees en zuivel, Netflix en andere streamingdiensten die voor jou bepalen wat je leuk vindt om te bekijken, Google inclusief het volgedrag tot drie cijfers achter de komma en bijvoorbeeld je boodschappen doen bij de bekende supermarkten, met voornamelijk zeer ongezonde producten in de schappen.

Je déntkt dat je vrij bent, maar je leeft binnen een bandbreedte van enkele centimeters, bepaald door een paar extreem grote bedrijven die jouw toekomst en keuzes bepalen zonder dat je het doorhebt. Probeer je uit dit keurslijf maar eens los te weken: voor en door velen wordt dit onmogelijk gemaakt, helaas. Free but not to be free, zal ik maar zeggen, sommige woorden en/of zinnen klinken nu eenmaal beter in het Engels. Maar goed, ik dwaal een beetje af. Terug naar het onderwerp! Ehhh, welk onderwerp? Er schiet me elke keer weer zo veel te binnen terwijl ik het allemaal zo snel mogelijk op papier wil zetten, want als je te laat reageert ben je het alweer vergeten. Wel, hopelijk vergeet ik zo min mogelijk.

Veel vroegere emoties, negatief of positief, worden begeleid door een bepaalde geur of kleur. Ook kan een plotselinge gebeurtenis in het heden je eraan herinneren. Herbeleven door tastbare emoties, in de vorm van de hierboven genoemde triggers. Verdriet, dierbare momenten, momenten die je gelijk weer wilt vergeten, hilariteit, vreugde, verliefdheid, slapeloze nachten, woede, onbegrip, begrip, heimwee en ga zo nog maar even door. Zoals eerder aangegeven: ik stop het in een grote ladekast met veel opbergmogelijkheden. Tijdens dit herbelevend schrijven kwamen en komen dus steeds meer details naar boven; het werd écht de hoogste tijd om dit op papier te zetten, al was het alleen maar voor mezelf. Maar hopelijk is er ook een groter publiek waar ik dit mee kan delen.

Ik heb diepe dalen meegemaakt, vooral in m'n jonge jeugd tot en met m'n negende levensjaar, inclusief angstige momenten bibberend onder de dekens. Die stress en spanning werden veroorzaakt door een bijna altijd dronken (natuurlijke) moeder. Veel dingen die ik heb meegemaakt zijn amper voor te stellen en zelfs voor mezelf niet te begrijpen. Toch ben ik er absoluut niet door geknakt, het heeft me in veel opzichten juist sterker gemaakt en ervoor gezorgd dat ik m'n 'carrière' als pleegkind als het ware vanaf de zijlijn mee kon maken. En dat is zeker handig als je hier een boek over wilt schrijven. Achterom kijkend: ik heb in mijn hele leven geen rustig jaar beleefd. Zelfs geen maand en misschien zelfs geen week, vooral tijdens m'n jeugd. Er waren veel ups-and-downs met m'n natuurlijke (bijna altijd dronken) moeder die na een aantal jaren